

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/30/2023
Identifikačné číslo spisu:	8321200740
Dátum vydania rozhodnutia:	28.06.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8321200740.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Mgr. F. Z., narodeného dňa XX. H. XXXX, Q., A. XXXX/X, zastúpeného JUDr. Vlastou Pastorkovou, advokátkou, Snina, Strojárska 3998, proti žalovanému NYLUS SK, s.r.o., Poprad, Hlavná 4512/96, IČO: 46 131 604, zastúpenému JUDr. Martinom Bašistom, advokátom, Poprad, Štefániková 8, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 11Csr/1/2021, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 07. septembra 2022 sp. zn. 13CoSr/1/2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 07. septembra 2022 sp. zn. 13CoSr/1/2022 a rozsudok Okresného súdu Humenné z 08. novembra 2021 sp. zn. 11Csr/1/2021 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súde Humenné na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej aj „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom z 08. novembra 2021 č. k. 11Csr/1/2021-287 I. výrokom žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku pod č. k. AHC/0715/0001 zo dňa 02. novembra 2015 zamietol a II. výrokom žalovanému voči žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že v procese doručovania rozhodcovského rozsudku rozhodcovský súd doručoval všetky písomnosti na doručovaciu adresu žalobcu, na ktorej bol prihlásený na trvalý pobyt a táto adresa bola uvedená aj v obchodnom registri ako adresa spoločníka a konateľa obchodnej spoločnosti. Na túto adresu boli zasielané písomnosti rozhodcovského súdu, okrem iného aj rozsudok, pričom žalobca až v odvolacom konaní namietal, že v rozhodnom čase sa nezdržoval na tejto adrese a preukázal to aj listinnými dôkazmi. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že pre neúčinnosť doručovania rozhodcovského rozsudku bolo potrebné preukázanie nielen skutočností, že žalobca nebol prítomný pri prvom a druhom pokuse o doručenie zásielky, ale aj počas celej doby, kedy bola zásielka uložená na pošte.

1.2. Podľa názoru súdu prvej inštancie v danom prípade proces doručovania zodpovedal zákonu, nakoľko písomnosti boli doručované žalobcovi na adresu trvalého pobytu, bol mu oboznámený čas

druhého pokusu o doručenie a tiež to, že zásielka bude uložená na pošte. Rovnako podľa súdu prvej inštancie bolo nesporné, že žalobca vedel o prebiehajúcom rozhodcovskom konaní, a preto mu nič nebránilo, aby sa informoval o priebehu tohto konania na rozhodcovskom súde. Súd prvej inštancie považoval za účelové tvrdenia, že mu nebolo zanechané oznámenie o uložení zásielky na pošte pokiaľ tvrdil, že tieto lístky sú preberané v jeho domácnosti a ponechávané na jednom mieste, no už z iných konaní bolo zistené, že si zásielky nielen túto, ktorá bola predmetom konania, ale aj iné v odbernej lehote neprebral. Tieto skutočnosti podľa súdu prvej inštancie dávali záver o tom, že doručovanie prebehlo v súlade so zákonom. Pokiaľ bola zachovaná fikcia doručenia rozhodcovského rozsudku, tento bol doručený dňom 17. decembra 2015 a 60 - dňová prekluzívna lehota na podanie žaloby pripadla na deň 16. februára 2016. Pokiaľ žalobca podal žalobu až dňa 05. mája 2016, išlo o podanie po márnom uplynutí prekluzívnej lehoty v zmysle Zákona o rozhodcovskom konaní. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie žalobu zamietol a o trovách konania rozhodol v zmysle zásady úspechu.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 07. septembra 2022 sp. zn. 13CoSr/1/2022 v I. výroku potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, v II. výroku žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu dovolacieho konania v plnom rozsahu a v III. výroku žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2.1. Odvolací súd sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, ktorý vyhodnotil zistené dôkazy komplexne a v jednotlivých súvislostiach tak ako to vyžadujú ustanovenia CSP. K otázke „zdržania sa v mieste doručenia“ možno podľa odvolacieho súdu uviesť, že postačuje ak sa účastník v mieste doručenia zdržiaval v čase doručenia oznámenia o tom, že sa bude doručovať opäť alebo, že zásielka bola uložená, pričom tým, že sa účastník dozvie o doručovanej písomnosti a môže si ju vyzdvihnúť je splnená podmienka „zdržiavania sa v mieste doručenia“. Len v prípade, ak si účastník z objektívnych dôvodov nemôže zásielku pri novom doručení alebo v úložnej lehote prevziať možno podľa odvolacieho súdu dospieť k záveru, že nedošlo k účinnému doručeniu formou fikcie. K takejto situácii by došlo v prípade, ak účastník dostane oznámenie, že písomnosť mu bude doručovaná opäť alebo, že mu bola uložená na pošte, ale v ten istý deň cestuje na dlhodobu plánovanú dovolenku na obdobie dlhšie než je úložná lehota, čo však podľa odvolacieho súdu v prípade žalobcu nebolo splnené. Zo skutkového stavu vyplývalo, že žalobca sa zdržiaval mimo miesta svojho bydliska počas dní 25. - 27. novembra 2015, no následne sa žalobca zdržiaval v mieste svojho bydliska a nemal žiadnu prekážku, resp. nepreukázal existenciu žiadnej prekážky, ktorá by mu bránila vyzdvihnúť si uloženú zásielku. Odvolací súd nepovažoval za preukázanú obranu žalobcu v tom, že mu nebol zanechaný lístok o uložení zásielky, tak ako sa s tým správne vysporiadal súd prvej inštancie v bodoch 31 - 32 napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd zároveň poukázal na to, že žalobca ako konateľ obchodnej spoločnosti, ktorá bola primárnym dlžníkom v prejednávanej veci pred rozhodcovským súdom vedel o prebiehajúcom rozhodcovskom konaní, nakoľko ako konateľ tejto obchodnej spoločnosti si prevzal zásielku o prebiehajúcom rozhodcovskom konaní a následne rovnako ako v prejednávanej veci už neprebral písomnosti doručované mu rozhodcovským súdom, čo v kontexte prejednávanej veci rovnako ako súd prvej inštancie aj odvolací súd hodnotil ako účelové konanie v snahe vyhnúť sa následkom rozhodcovského konania.

2.2. Odvolací súd odvolacie námietky žalobcu, ktorý formálnym spôsobom namietal, že doručenia v spise rozhodcovského súdu neobsahuje údaje o tom, že sa adresát v mieste doručovania zdržiaval, zhodnotil ako nedôvodné. Z obsahu rozhodcovského spisu vyplývalo, že doručenia do vlastných rúk, ktorá bola prílohou doručovania rozsudku rozhodcovského súdu bola štandardnou doručenkou používanou poštou. Na prejednávanú vec sa podľa odvolacieho súdu priamo nevzťahovali závery namietaných uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“), nakoľko v prejednávanej veci bolo vykonané riadne dokazovanie vo vzťahu k tomu, či sa žalobca zdržiaval v čase doručovania rozhodcovského rozsudku na doručovanej adrese. V rozhodnutiach NS SR, na ktoré žalobca poukázal, je uvedená povinnosť súdu vykonať šetrenie na zistenie okolností, či sa adresát v mieste doručovania zdržiaval. Podľa odvolacieho súdu táto skutočnosť bola predmetom dokazovania v konaní pred súdom prvej inštancie, preto predmetné rozhodnutia NS SR v prejednávanej veci nie sú aplikovateľné, naopak súd prvej inštancie postupoval v zmysle týchto rozhodnutí, keď vykonal šetrenie ohľadom rozsahu zdržiavania sa žalobcu na doručovacej adrese počas doručovania, resp. počas úložnej doby. Bolo zrejmé, že táto povinnosť nezaväzovala žalobcu, no v konaní bolo preukázané, že boli splnené všetky podmienky pre uplatnenie fikcie doručenia. Tieto závery boli v konaní prijaté v tom, že

žalobca sa nezdržoval na doručovacej adrese v dňoch 25. - 27. novembra a následne sa zdržiaval na tejto adrese a nič mu nebránilo prevziať uloženú zásielku na pošte. Samotná obrana žalobcu spočívala v tom, že mu nebolo zanechané oznámenie o uložení zásielky bola vyhodnotená odvolacím súdom ako účelová. Z týchto dôvodov ani tieto odvolacie námietky nepovažoval odvolací súd za dôvodné. Naopak v konaní bolo osvedčené, že podmienka náhradného doručenia bola splnená.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) a z § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolateľ žiadal, aby najvyšší súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

3.1. Porušenie práva na spravodlivý proces dovolateľ namietal v súvislosti s nedostatočným odôvodnením napadnutého rozsudku. Odvolací súd sa podľa neho obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie a nezaoberal sa podstatnými námietkami žalobcu. Súd nižšej inštancie sa nedostatočne vysporiadali s námietkou žalobcu týkajúcou sa jeho nezdržiavania sa v mieste doručovania v čase doručovania rozhodcovského rozsudku a s námietkou žalobcu, že doručienka nachádzajúca sa v spise rozhodcovského súdu neobsahuje údaje, že sa adresát v mieste doručovania zdržoval. Dovolateľ od podania žaloby tvrdil, že sa v mieste doručovania rozhodcovského rozsudku nezdržoval, nakoľko v dňoch 25. - 27. novembra 2015 absolvoval obchodné jednanie v Poľsku a po ukončení ostal v Poľsku pár dní lyžovať. Do žalobcovej sféry nedošlo oznámenie o uloženej zásielke, tzv. žltý lístok, a teda vôbec nemal možnosť doručovanú zásielku prevziať. Ďalej poukazoval na skutočnosť, že v konaní nebolo preukázané, že mu bolo doručené oznámenie o uložení zásielky. Dovolateľ bol toho názoru, že nemal vedomosť o uložení zásielky, a teda nebol zachovaný postup pri doručovaní tak, ako to vyžadoval vtedy platný Občiansky súdny poriadok.

3.2. Nesprávne právne posúdenie v zmysle dovolacieho dôvodu § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalobca videl pri riešení otázky „fikcie doručovania, v prípade ak sa adresát v mieste doručovania nezdržoval“, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe reprezentovanej rozhodnutiami Rs 15/2002, IV ÚS 552/2013, 4Cdo/144/2013, 4Cdo/146/2009, 8Cdo/178/2018, 6Cdo/109/2011, 3Cdo/30/2010, 5Cdo/179/2010, 6Cdo/25/2018, 1Cdo/192/2016 Podľa žalobcu len neprítomnosť v mieste adresy v čase doručovania mohla mať za následok závalu v doručení, pretože zákon rozlišuje pojmy „doručovanie“ a „úložná lehota“, pričom podmienka zdržiavania sa na adrese doručovania sa vyžaduje len pri doručovaní, t. j. pri prvom, a v prípade doručenia do vlastných rúk aj pri druhom, opakovanom doručovaní. K platnému doručovaniu písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk v zmysle § 47 ods. 2 OSP nedôjde, ak sa adresát v mieste doručenia v čase doručovania nezdržoval. Dovolateľ v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou, na ktorú odkázal vo svojom dovolaní, mal za to, že podľa § 47 ods. 2 OSP nie je rozhodujúce, či sa adresát v mieste doručenia zdržoval v čase uloženia zásielky, ale iba to, či sa tam zdržoval v čase prvého neúspešného pokusu o doručenie zásielky. V prípade, že sa adresát nezdržoval v mieste doručenia v čase prvého neúspešného pokusu o doručenie, nemohol byť doručovateľom ani upovedomený, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Zdržiavanie sa účastníka mimo územia obce, v ktorej má bydlisko na účely napr. dovolenky, liečenia, prípadne služobnej cesty, spôsobuje, že nie je naplnená podmienka zdržiavania sa v mieste doručenia. Dovolateľ mal ďalej za to, že v prípade ak doručienka neobsahuje údaj, že sa adresát v mieste doručenia zdržoval, nie je osvedčené, či táto podmienka náhradného doručenia je splnená. V takomto prípade je povinnosťou súdu vykonať šetrenie na zistenie jej splnenia, pričom nie je povinnosťou účastníka konania, ktorému bolo doručované poštou, navrhnuť dôkazy na preukázanie svojho prípadného tvrdenia, že sa v čase doručovania v mieste doručenia nezdržoval.

4. Žalovaný sa k dovolaniu vyjadril a žiadal, aby odvolací súd odmietol resp. zamietol podané dovolanie a žalovanému priznal náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 427 ods. 1 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

6. Porušenie práva na spravodlivý proces dovolateľ namietal v súvislosti s nedostatkom riadneho odôvodnenia rozhodnutí súdov v základnom konaní, ktoré sa podľa neho nedostatočne vysporiadali s jeho námietkami a preto považoval napadnuté rozhodnutie v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie za arbitrárne a nepreskúmateľné.

7. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľky, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

8. Dovolací súd súčasne pripomína, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

9. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

10. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu, rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Z odôvodnenia rozhodnutí nižších inštancií je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu. Z rozhodnutia oboch súdov vyplýva, na základe akých skutočností dospeli k záveru, že zo strany žalobcu išlo o podanie po márnom uplynutí prekluzívnej lehoty v zmysle Zákona o rozhodcovskom konaní. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že pre neúčinnosť doručovania rozhodcovského rozsudku bolo potrebné preukázanie nielen skutočností, že žalobca nebol prítomný pri prvom a druhom pokuse o doručenie zásielky, ale aj počas celej doby, kedy bola zásielka uložená na pošte. Podľa názoru súdu prvej inštancie proces doručovania zodpovedal zákonu, nakoľko písomnosti boli doručované žalobcovi na adresu trvalého pobytu, bol mu oboznámený čas druhého pokusu o doručenie a tiež to, že zásielka bude uložená na pošte. Rovnako bolo nesporné, že žalobca vedel o prebiehajúcom rozhodcovskom konaní, a preto mu nič nebránilo, aby sa informoval o priebehu tohto konania na rozhodcovskom súde. Súd prvej inštancie považoval za účelové tvrdenia, že mu nebolo zanechané oznámenie o uložení zásielky na pošte pokiaľ tvrdil, že tieto lístky sú preberané v

jeho domácnosti a ponechávané na jednom mieste, no už z iných konaní bolo zistené, že si zásielky nielen túto, ktorá bola predmetom konania, ale aj iné v odbernej lehote neprebral. Tieto skutočnosti podľa súdu prvej inštancie dávali záver o tom, že doručovanie prebehlo v súlade so zákonom (bod 31 - 32). Vo väzbe na uvedené potom rozhodol aj odvolací súd, ktorý zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu, jeho postup vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie nemožno považovať za neodôvodnený, pričom odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu má všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP.

11. Podľa dovolacieho súdu boli odvolacím súdom zohľadnené aj námietky žalobcu. K otázke „zdržania sa v mieste doručenia“ odvolací súd uviedol, že postačuje ak sa účastník v mieste doručenia zdržiaval v čase doručenia oznámenia o tom, že sa bude doručovať opäť alebo, že zásielka bola uložená, pričom tým, že sa účastník dozvie o doručovanej písomnosti a môže si ju vyzdvihnúť je splnená podmienka „zdržiavania sa v mieste doručenia“. Odvolací súd mal za to, že žalobca sa zdržiaval mimo miesta svojho bydliska počas dní 25. - 27. novembra 2015, no následne sa žalobca zdržiaval v mieste svojho bydliska a nemal žiadnu prekážku, resp. nepreukázal existenciu žiadnej prekážky, ktorá by mu bránila vyzdvihnúť si uloženú zásielku. Odvolací súd odvolacie námietky žalobcu, ktorý formálnym spôsobom namietal, že doručenia v spise rozhodcovského súdu neobsahuje údaje o tom, že sa adresát v mieste doručovania zdržiaval, zhodnotil ako nedôvodné. Z obsahu rozhodcovského spisu vyplývalo, že doručenia do vlastných rúk, ktorá bola prílohou doručovania rozsudku rozhodcovského súdu bola štandardnou doručenkou používanou poštou. Dovolací súd zároveň uvádza, že odôvodnenie rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

12. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný prípad. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Samotné odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (IV. ÚS 112/05, IV. ÚS 324/2011). Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd neakceptoval opodstatnenosť dôvodov, ktoré žalobca uvádzal v dovolaní o zmätočnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie, trpiacich nedostatkom riadneho odôvodnenia s poukazom na nevysporiadanie sa s námietkami žalobcu, pretože uvedené nezistil. Pre úplnosť dovolací súd tiež poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnosťnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci túto vadu zmätočnosti nezakladá (R 24/2017); tento právny záver považuje za ústavnoprávne akceptovateľný i ústavný súd (I. ÚS 61/2019).

13. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že žalobca neopodstatnene namieta, že odvolací súd (prípadne súd prvej inštancie) nesprávnym procesným postupom mu znemožnili uskutočňovať jeho patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Prípustnosť jeho dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplyva.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

14. Dovolateľ namietal, že rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, nakoľko podľa neho sa súdy v základnom konaní

odchýlili od ustálenej rozhodovacej praxe (Rs 15/2002, IV ÚS 552/2013, 4Cdo/144/2013, 4Cdo/146/2009, 8Cdo/178/2018, 6Cdo/109/2011, 3Cdo/30/2010, 5Cdo/179/2010, 6Cdo/25/2018, 1Cdo/192/2016) pri riešení otázky „fikcie doručovania, v prípade ak sa adresát v mieste doručovania nezdržiaval“.

15. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnú otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia.

16. Pre vznik fikcie doručenia zakotvenej v ustanovení § 47 ods. 2 OSP je predpísané súčasné splnenie nasledovných podmienok: a) možnosť náhradného doručenia nie je zákonom vylúčená, b) adresát písomnosti nebol pri doručovaní zastihnutý, c) adresát sa zdržuje v mieste doručovania, d) doručovateľ nezastihnutého adresáta vhodným spôsobom upovedomil, kedy príde písomnosť doručiť znova (s uvedením dňa a hodiny), e) druhý pokus o doručenie zostal taktiež bezvýsledný, f) adresát písomností bol vhodným spôsobom upovedomený o uložení písomností na pošte alebo orgáne obce, g) adresát si zásielku do 3 dní od uloženia nevyzdvihol. Tieto podmienky sú stanovené kumulatívne, preto ak z nich nie je splnená čo i len jedna, neuplatní sa fikcia doručenia v zmysle § 47 ods. 2 OSP. Miestom doručenia je spravidla miesto (obec alebo mesto), kde má adresát bydlisko alebo sídlo. V odôvodnených prípadoch môže byť miestom doručenia aj iné miesto pobytu, ktoré sám určí na doručovanie adresát.

16.1. Zákonná konštrukcia umožňujúca náhradné doručenie v zmysle § 47 ods. 2 OSP vychádza teda z toho, že adresát sa v čase doručovania (t. j. v konkrétny deň) skutočne zdržuje v mieste doručenia a má tak možnosť si doručovanú zásielku bezprostredne po náhradnom doručení prevziať, či vyzdvihnúť. Táto skutočnosť (zdržiavanie sa účastníka v mieste doručenia) je jedným z predpokladov a zákonnou podmienkou pre uplatnenie právnej fikcie doručenia v zmysle § 47 ods. 2 OSP, pričom nie je rozhodujúce miesto trvalého bydliska ale okolnosť zdržiavania sa na adrese, kam je zásielka určená do vlastných rúk doručovaná. Gramatický výklad slov „hoci sa v mieste doručenia zdržuje“ nemôže byť iný ako ten, že zákon vyžaduje a predpokladá, že adresát sa v čase doručovania v mieste doručenia skutočne zdržuje a že len nebol zastihnutý tam, kde má doručovateľ písomnosť doručiť.

16.2. Pri doručovaní poštou sa miesto, deň a spôsob doručenia preukazuje zásadne doručenkou, ktorú pošta vracia späť odosielateľovi. Príslušnou poštou vystavená doručenka zachytáva postup pri doručení, vrátane údajov vyžadujúcich ustanovením § 47 ods. 2 OSP, sa potvrdzuje to, čo je v nej uvedené. V zmysle § 45 ods. 2 OSP sa údaje uvedené na doručenke považujú za pravdivé, ak nie je dokázaný opak. Tento dôsledok však môže nastať len vo vzťahu k tomu, čo je na doručenke skutočne uvedené. Pokiaľ doručenka neobsahuje údaje, že sa adresát v mieste doručenia zdržoval, nie je osvedčené, či táto podmienka náhradného doručenia je splnená. V takomto prípade je povinnosťou v danom prípade odosielateľa vykonať šetrenie na zistenie jej splnenia, pričom nie je povinnosťou účastníka, ktorému bola zásielka doručovaná, navrhnuť dôkazy na preukázanie svojho prípadného tvrdenia, že sa v čase doručovania v mieste doručenia nezdržoval. Záver súdu o účinnom náhradnom doručení je možný len v prípade zistenia, že adresát sa v mieste doručenia v čase doručovania zdržoval (3Cdo/233/2010).

17. V preskúmvanej veci je z doručení o doručení rozhodcovského rozsudku zrejmé, že obsahujú len údaje o tom, že neúspešné pokusy o doručenie s výzvou o opakované doručenie boli vykonané, kedy boli zásielky uložené na pošte a že si adresát zásielky neprevzal v odbernej lehote. Okolnosť, že sa adresát (žalobca) v mieste doručenia v dňoch, kedy boli jednotlivé zásielky doručované (25. - 26. novembra 2015) zdržiaval, doručenka nepotvrdzuje (neosvedčuje), pretože žiaden takýto údaj na nej nie je uvedený. Dovolací súd je toho názoru, že súdy v základnom konaní nemali predmetné doručenky považovať za podklad pre záver o riadnom doručení jednotlivých zásielok. Ich záver o riadnom doručení je predčasný a nemôže byť považovaný za správny. Na tom nič nemení ani skutočnosť, že pošta na

zadnej strane odosielateľovi vrátených zásielok vyznačila s odtlačkom pečiarke „zásielku neprevzal v odbernej lehote“, toto tvrdenie sa totiž netýka okolnosti doručenia, či sa žalobca zdržoval v mieste doručenia, ale jej vyzdvihnutia a je v danom prípade právne bezvýznamné.

18. Súd v základnom konaní poukázali na to, že rozhodnutia NS SR uvádzané dovolateľom nie sú na daný prípad aplikovateľné, keďže súdy vykonali šetrenie ohľadom rozsahu zdržiavania sa žalobcu na doručovacej adrese počas doručovania, resp. úložnej doby, pričom uviedli, že žalobca sa nezdržiaval na doručovacej adrese v dňoch 25. - 27. novembra a následne sa zdržiaval na tejto adrese a nič mu nebránilo prevziať uloženú zásielku na pošte. Podľa dovolacieho súdu však súdy v základnom konaní nesprávne právne vyhodnotili, že pre neúčinnosť doručovania rozhodcovského rozsudku bolo potrebné preukázať nielen to, že žalobca nebol prítomný pri prvom a druhom pokuse o doručenie zásielky, ale aj počas celej doby, kedy bola zásielka uložená na pošte. V zmysle ustálenej rozhodovacej praxe totiž platí, že platnému doručovaniu písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk v zmysle § 47 ods. 2 OSP nedôjde, ak sa adresát v mieste doručenia v čase doručovania nezdržiaval. Podľa § 47 ods. 2 OSP nie je rozhodujúce, či sa adresát v mieste doručenia zdržoval v čase uloženia zásielky, ale iba to, či sa tam zdržoval v čase prvého neúspešného pokusu o doručenie zásielky. V prípade, že sa adresát nezdržoval v mieste doručenia v čase prvého neúspešného pokusu o doručenie, nemohol byť doručovateľom ani upovedomený, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Zdržiavanie sa účastníka mimo územia obce, v ktorej má bydlisko na účely napr. dovolenky, liečenia, prípadne služobnej cesty, spôsobuje, že nie je naplnená podmienka zdržiavania sa v mieste doručenia.

19. Pokiaľ teda súdy v základnom konaní založili svoje rozhodnutia na závere, že rozsudok rozhodcovského súdu bol žalobcovi účinne doručený v zmysle § 47 ods. 2 OSP, spočíva ich rozhodnutie na nesprávnom právnom posúdení veci, keď v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou posudzovali splnenie predpokladov pre doručenie v zmysle § 47 ods. 2 OSP osobitne pri vyšetrovaní, či sa žalobca v čase doručenia zdržoval v mieste doručenia.

20. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu, keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

21. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.